

Is lokale benzoylperoxide bij acne veilig en effectief?

Klinische vraag: Is benzoylperoxide effectief om acne te behandelen en welke neveneffecten zijn er?

✦ Anne-Catherine Vanhove^{1,2}, Trudy Bekkering¹, Patrik Vankrunkelsven¹

Context

Acne vulgaris, meestal kortweg acne genoemd, is een veel voorkomende, chronische huidaandoening bij pubers en jongvolwassenen. Hormonale veranderingen tijdens de puberteit en een verhoogde talgproductie leiden tot verstopte poriën en zogenaamde meesters of comedonen. Bovendien is er vaak een bijbesmetting van bacteriën. Ontstekingsreacties in deze meesters leiden regelmatig tot de typische puistjes. Acne heeft effecten op fysiek, psychologisch en sociaal vlak. Hoewel acne gewoonlijk afneemt na de puberteit, kunnen ook volwassenen er nog last van hebben.

Er zijn veel behandelingsmogelijkheden voor acne zowel voor inwendig als uitwendig gebruik. Hierbij wordt vaak in de eerste plaats gekozen voor benzoylperoxide voor lokaal gebruik. Dit wordt afhankelijk van de ernst van de acneklachten alleen of in combinatie met andere lokale of orale medicatie zoals antibiotica, salicylzuur, etc gebruikt. Een Cochrane review bekeek of benzoylperoxide alleen of als 'add-on' effectief en veilig is om acne te behandelen.

Selectiecriteria voor studies

Deze Cochrane review includeerde studies die het gebruik van benzoylperoxide, alleen of in combinatie met andere medicatie, vergeleek met placebo, geen behandeling of andere actieve lokale behandelingen. Behandeling met orale middelen was alleen toegestaan als zowel de interventie- als controlegroep deze innamen. Alle dosissen, behandelingsregimes (zowel om het gezicht te wassen als op de huid aan te brengen), behandelingsduur en media (gel, lotion, crème) waren hierbij toegestaan. De belangrijkste uitkomstmaten waren door patiënten gerapporteerde acneverbetering en terugtrekkingen uit studies omwille van neveneffecten.

Samenvatting resultaten

De review bevat 120 studies waarbij de gemiddelde leeftijd van de deelnemers varieerde tussen 18 en 30 jaar. In de 116 studies die de deelnemersaantallen duidelijk weergaven zaten in totaal 29.592 deelnemers. De ernst van de acne bij de deelnemer werd niet in elke studie gerapporteerd, maar in 72 studies hadden de deelnemers milde tot matige acne en in 26 studies hadden ze ernstige acne. De behandelingsduur was maximaal 12 weken in 108 van de 120 studies. Vijftig studies werden gesponsord door de industrie en 63 studies gaven hun sponsoring niet aan. De setting van de studies was slecht gerapporteerd maar bevatte zowel ziekenhuizen, medische centra, huisartsenpraktijken als gezondheidscentra voor studenten.

Om de effectiviteit van de behandeling te beoordelen vonden de reviewers de door patiënten gerapporteerde acneverbetering de belangrijkste uitkomstmaat. Benzoylperoxide is mogelijk effectiever dan placebo of geen behandeling (placebo of geen behandeling: 550 per 1.000 rapporteren acneverbetering vs benzoylperoxide 699 per 1.000 (95%BI*: 616-798); drie studies, 2.234 deelnemers, lage zekerheid). Er is mogelijk weinig of geen verschil tussen een behandeling met benzoylperoxide en één met adapaleen of met clindamycine (lage zekerheid). Geen enkele studie rapporteerde de acneverbetering voor de vergelijking tussen benzoylperoxide en erythromycine of salicylzuur.

Benzoylperoxide verhoogt mogelijk het risico op terugtrekken uit een studie omwille van neveneffecten vergeleken met placebo en geen behandeling (placebo of geen behandeling: 4 per 1.000 vs benzoylperoxide 8 per 1.000 (95%BI: 6-11); 24 studies, 13.744 deelnemers, lage zekerheid). De meest voorkomende redenen om zich terug te trekken waren erytheem, jeuk en branderig gevoel van de huid. Vergeleken met adapaleen, clindamycine, erythromycine en salicylzuur heeft benzoylperoxide mogelijks weinig of geen effect op terugtrekking wegens neveneffecten, maar we zijn onzeker over deze resultaten omdat de zekerheid van het bewijs zeer laag is.

We weten niet of benzoylperoxide het aandeel deelnemers dat een neveneffect ervaart, verhoogt vergeleken met placebo of geen behandeling, adapaleen, erythromycine of salicylzuur omdat de zekerheid van het bewijs zeer laag is. Het risico op neveneffecten verschilt waarschijnlijk niet of weinig tussen een behandeling met benzoylperoxide en een met clindamycine (clindamycine: 73 per 1.000 vs benzoylperoxide: 91 per 1.000 (95%BI: 71-116); zes studies, 3.018 deelnemers, matige zekerheid). De meeste neveneffecten waren licht tot matig van aard en lokale droogte, irritatie, dermatitis, erytheem, pijn op plaats van applicatie en jeuk waren het meest voorkomend.

Het aantal studies per beschreven uitkomstmaat is vrij laag vergeleken met het totale aantal studies in de review. Dit komt omdat deze review ontzettend veel verschillende vergelijkingen bekeek waardoor er minder studies per resultaat van een vergelijking zijn. Daarnaast konden de resultaten van verschillende studies vaak niet gepoold worden omdat het ze niet exact dezelfde uitkomstmaat gebruikten, op andere momenten hun metingen uitvoerden of niet alle details rapporteerden die nodig zijn voor een meta-analyse. We kunnen wel concluderen dat patiënt-gerapporteerde effectiviteit en lange termijn uitkomsten zeer weinig bekeken werden in studies hoewel net deze belangrijk zijn voor patiënten. En dit verklaart dan ook deels waarom we niet zeker zijn over het effect van deze interventies.

Conclusie

Benzoylperoxide als monotherapie of 'add-on' is mogelijk effectiever dan placebo of geen behandeling, maar er is mogelijk weinig verschil tussen benzoylperoxide en adapaleen of clindamycine. Wat betreft neveneffecten is het bewijs onzeker; behandeling met benzoylperoxide leidt mogelijk tot meer terugtrekking uit studies omwille van neveneffecten vergeleken met placebo of geen behandeling, en er is waarschijnlijk weinig of geen verschil in neveneffecten tussen benzoylperoxide en clindamycine.

Implicaties voor de praktijk

Lokale behandeling van acne is waarschijnlijk zinvol. In deze studie kon geen verschil gevonden worden tussen een behandeling met benzoylperoxide, adapaleen of clindamycine. Terugtrekken uit studies, wat eigenlijk het stopzetten van de behandeling inhoudt, omwille van neveneffecten heeft meer te maken met hoe men een behandeling verdraagt dan met de veiligheid van de behandeling. Alle neveneffecten waren licht tot matig van aard. ✦

Referentie: Yang Z, Zhang Y, Lazic Mosler E, Hu J, Li H, Zhang Y, Liu J, Zhang Q. Topical benzoyl peroxide for acne. Cochrane Database of Systematic Reviews 2020, Issue 3. Art. No.: CD011154. DOI: 10.1002/14651858.CD011154. pub2.

*BI: betrouwbaarheidsinterval

In samenwerking met Cebam, Cochrane Belgium (<http://belgium.cochrane.org>)
Raadpleeg de volledige tekst van deze Cochrane reviews via de Cebam Digital Library for Health (www.cebam.be/nl/cdlh)

1. Cochrane Belgium, Cebam (Belgisch Centrum voor Evidence-Based Medicine)
2. CEBaP (Centre for Evidence-Based Practice) van Rode Kruis-Vlaanderen

